

PRITARTA

Jonavos rajono savivaldybės
mero 2025 m. liepos 7 d.
potvarkiu Nr. 1V-486

PATVIRTINTA

Jonavos r. Šveicarijos
progimnazijos direktoriaus
2025 m. liepos 10 d.
įsakymu Nr. 1V – 86

JONAVOS R. ŠVEICARIJOS PROGIMNAZIJOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Švietimo teikėjo pavadinimas - Jonavos r. Šveicarijos progimnazija.

Priklausomybė - savivaldybės.

Teisinė forma - biudžetinė įstaiga.

Grupė - bendrojo ugdymo mokykla.

Kita paskirtis - ikimokyklinio ugdymo įstaiga.

Adresas - Pergalės g. 18, Šveicarijos k., Šveicarijos sen., LT-55302 Jonavos r.

Ikimokyklinio ugdymo skyrių adresai:

1. Jonavos r. Šveicarijos progimnazijos „Voveraitės“ skyrius – Pergalės g. 18, Šveicarijos k., Šveicarijos sen., LT-55302 Jonavos r.
2. Jonavos r. Šveicarijos progimnazijos Užusalių skyrius – Taikos g. 25, Užusalių k., Užusalių sen., LT-55333 Jonavos r.

Internetinė svetainė: <https://www.sveicarija.jonava.lm.lt>

Jonavos r. Šveicarijos progimnazijos ikimokyklinio ugdymo programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. V-1142, ir jose pateiktu požiūriu į vaiką ir vaikystę, vaiko raidą, poreikius, ugdymo(si) būdus vaikų ugdymo(si) procese.

POŽIŪRIS Į VAIKĄ IR JO UGDYMĄ(SI)

Jonavos r. Šveicarijos progimnazija (toliau – *Progimnazija*) – tai bendruomeniška, atvira, nuolat auganti ugdymo įstaiga, kurioje kiekvienas vaikas priimamas kaip unikali asmenybė.

Ugdymo(si) sampratos centre – vaikas: aktyvus, smalsus, kuriantis, tyrinėjantis, turintis individualų augimo tempą, poreikius ir patirtis. Vaiko ugdymasis vyksta nuosekliai, per įvairias sąveikas – su aplinka, bendraamžiais, suaugusiais ir socialiniais kontekstais.

Progimnazijoje vadovaujamosi **Ikimokyklinio ugdymo programos gairėse**, patvirtintose Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. V-1142, pateiktu požiūriu į vaiką, vaikystę, jo raidą, poreikius ir ugdymo(si) būdus.

Ugdymas yra **orientuotas į vaiką**. Atsižvelgiant į kiekvieno vaiko raidos ir ugdymo(si) unikalumą, kuriami lankstūs kontekstai ir sąlygos natūraliai ugdytis bei stiprinti gebėjimus per pojūčius, tyrinėjimą, atradimus, pažinimą ir žaidimą.

Mokytojas – kuratorius, palaikantis vaikų iniciatyvas, parenkantis aktualų ugdymo turinį ir veiklas. Programa grindžiama **konstruktyvizmo** ir **socialinės kognityvinės** teorijomis: vaikai – aktyvūs, motyvuoti, mokosi savitais būdais, įgyja patirties per socialines sąveikas su labiau patyrusiais suaugusiais. Kultūrinės elgesio ir mąstymo formos įgyjamos sąveikaujant, o vaikas kuria savo žinojimą bei pasaulio suvokimą.

Per kognityvinius procesus – tyrinėjimą, problemų sprendimą, kritinį mąstymą, samprotavimą – vaikas tampa aktyviu besimokančiuoju ir savo žinojimo kūrėju.

Ugdymas vyksta prasmingai – per santykį, patirtį, žaidimą, kūrybą ir saviraišką. Ugdymo procesas yra lankstus, nuolat kintantis, prisitaikantis prie vaikų poreikių ir iniciatyvų. Vaikai ne tik dalyvauja veiklose, bet ir jas kuria, priima sprendimus, reflektuoja patirtis, reiškia nuomonę, siūlo idėjas.

Į ugdymo(si) procesą įtraukiami logopedas, specialusis pedagogas, psichologas, mokytojo padėjėjas – komanda, kuri kartu su mokytojais kuria įtraukią, kiekvienam vaikui atvirą aplinką. Tarpusavio bendradarbiavimas, profesinė refleksija, veiklos analizė leidžia priimti sprendimus, grįstus vaikų stebėjimu ir jų pasiekimų duomenimis.

Vadovaujamosi **universalaus dizaino mokymuisi principais** – ugdymo būdai, erdvės ir priemonės pritaikomos skirtingų gebėjimų vaikams, užtikrinant jų galimybes dalyvauti, reikštis ir patirti sėkmę. Siekiama, kad visi vaikai mokytųsi kartu, patirtų bendrumą, savirealizaciją ir augimą.

Ugdymas vyksta įvairiose aplinkose – grupėje, lauko erdvėse, bendruomenėje, gamtoje, kultūrinėse ir pažintinėse vietose. Veiklos planuojamos atsižvelgiant į metų laiką, vaikų iniciatyvas,

kylančius klausimus. Prioritetas teikiamas žaidimui, patirtiniam mokymuisi, meninei saviraiškai, tyrinėjimui ir fiziniam aktyvumui.

Taikomi **STEAM ugdymo principai** padeda vaikui natūraliai pažinti pasaulį per eksperimentavimą, stebėjimą, analizę ir kūrybą. Siekiama, kad vaikas pats kurtų prasmę iš savo veiklos, išgyvenimų ir stebėjimų.

Šiuolaikinis ugdymas orientuotas į **individualius poreikius**, kultūrinius ypatumus, emocinę gerovę, kartu skatinant socialinę integraciją, empatiją ir bendruomeniškumą. Progimnazija netaiko sistemingai konkrečių metodikų (pvz., Montessori ar Reggio Emilia), tačiau tam tikri jų principai gali būti taikomi pagal vaikų poreikius, veiklos pobūdį ar situacijas.

Progimnazijos veikla grindžiama pagrindinėmis vertybėmis, įtvirtintomis 2023 m. atnaujintoje Ikimokyklinio ugdymo programoje. Šios vertybės ne tik deklaruojamos, bet ir sąmoningai įgyvendinamos kasdienėje veikloje, kuriant vaikui saugią, įtraukią, saviraiškai palankią aplinką (1 pav.).

1 pav. Mūsų vertybės.

Vaiko orumas – kiekvienas vaikas gerbiamas kaip unikali asmenybė, turinti teisę būti išgirsta, matoma ir vertinama.

Lygiateisiškumas – visiems vaikams užtikrinamos vienodos galimybės dalyvauti ugdymo procese, nepriklausomai nuo jų individualių ypatumų ar konteksto.

Teisingumas – ugdymo(si) aplinkoje palaikoma aiški, suprantama ir visiems vienodai taikoma tvarka, skatinanti vaikų pasitikėjimą ir sąžiningumą.

Kultūrinis tapatumas – puoselėjame lietuvių kalbą, tradicijas, papročius, skatiname pažinti ir gerbti savo kultūrinį paveldą bei vietos bendruomenės savitumą.

Pagarba – pagarbus elgesys skatinamas tarp vaikų, suaugusiųjų ir visos bendruomenės

narių. Vaikai mokomi empatijos, atjautos, klausymo ir supratimo.

Tolerancija – ugdome pagarbą kitokiai nuomonei, įsitikinimams, gebėjimams, šeimos tradicijoms. Priimame kiekvieną vaiką toks, koks jis yra.

Atvirumas – skatiname atvirą bendravimą, idėjų laisvę, diskusijas, vaikų iniciatyvų išklaušymą ir priėmimą.

Vaiko gerovė – visos ugdymo veiklos organizuojamos taip, kad būtų užtikrinama vaiko emocinė, fizinė ir socialinė gerovė.

Saviraiškos laisvė – vaikai turi galimybę laisvai rinktis veiklas, kurti, interpretuoti, išsakyti nuomonę, eksperimentuoti su menine ir žodine raiška.

Lygiavertis dalyvavimas – visi vaikai, nepriklausomai nuo gebėjimų, sveikatos, kalbos ar kultūros, dalyvauja ugdymo procese kartu.

Bendruomeniškumas – kuriame partnerystę tarp vaikų, pedagogų, tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės, skatiname dalyvauti, prisidėti, kartu kurti.

Demokratija – vaikai įtraukiami į sprendimų priėmimą, skatinami siūlyti idėjas, aptarti veiklas, dalyvauti grupės susitarimų kūrime.

Pilietiškumas – ugdome vaikų sąmoningumą, atsakomybę, gebėjimą pasirūpinti savimi, kitais, aplinka, grupės susitarimais.

Šios vertybės įgyvendinamos per ugdymo turinį, pedagogų laikyseną, aplinkos organizavimą, vaikų veiklų planavimą ir bendradarbiavimą su šeima. Jos formuoja ugdymo kryptį, padeda kurti saugią, pozityvią ir vaiko poreikius atliepiančią ugdymo(si) aplinką.

VAIKŲ POREIKIAI

Vaikai, kurie ugdomi Progimnazijoje, yra skirtingo amžiaus - nuo 1,5 iki 6 metų. Kiekvienas jų atsineša savitą patirtį, asmenybės bruožus, raidos ypatumus, stiprybes ir iššūkius. Ugdymas gali būti prasmingas tik tuomet, kai atliepia realius vaikų poreikius - tiek fizinius, tiek emocinius, socialinius, pažintinius ar kūrybinius.

Vaiko raida yra vientisa, tačiau kiekvienas vaikas auga skirtingu tempu. Progimnazijoje analizuojami, reflektuojami vaiko pasiekimai ir pažanga, nelyginant su kitais. Progimnazijos darbuotojai laiku ir lanksčiai reaguoja į šeimų lūkesčius ir nuosekliai tenkina visų poreikius. Svarbiausia, kad vaikai jaustųsi saugiai, būtų sveiki. Tėvai (globėjai) palankiai vertina prioritetines ugdymo(si) pasiekimų sritis, pokalbius su vaikais, refleksijas, specialistų įžvalgas. Tėvai (globėjai) kviečiami aktyviai dalyvauti šioje kelionėje - kartu kuriant realų, vaikui prasmingą ugdymo planą.

Tenkinami ir turtinami kiekvienam vaikui aktualūs poreikiai: kuriama ugdymo(si) aplinka, kuri iššaukia smalsumą, leidžia atrasti naujus dalykus, skatina judėti pirmyn. Vaikų poreikiai:

Žaidimo poreikis	Laisvės žaisti užtikrinimas, sudarant sąlygas savarankiškai rinktis žaidimo turinį, partnerius ir laiką. Žaidimo, kaip svarbios vaikų kultūros dalies, pripažinimas. Suaugusiųjų įsitraukimas stebint ir jautriai palaikant vaikų žaidimus, skatinant jų gebėjimus kūrybiškai žaisti.
Saugumo poreikis	Fizinio ir emocinio saugumo užtikrinimas. Vaikų įtraukimas į savo ir kitų saugumo užtikrinimą, skatinant atsakomybės ugdymą.
Draugysčių poreikis	Jaučia priėmimą, lygiavertiškumą ir paramą iš kitų. Mokosi tyrinėti, veikti ir bendrauti drauge, ugdant socialinius gebėjimus ir empatiją.
Komunikavimo poreikis	Sudaromos sąlygos įvairioms bendravimo formoms. Vaikai skatinami atrasti pagarbų ir veiksmingą bendravimą su kitais vaikais bei suaugusiais.
Pažinimo džiaugsmo poreikis	Skatinamas vaikų tyrinėjimas, kūryba, klausimų kėlimas ir naujų dalykų atradimas. Ugdytas (is) grįstas vaikų sukauptos patirties taikymu, jų teorijų apie pasaulį kūrimu ir tikrinimu.
Kūrybinės saviraiškos poreikis	Spontaniškų ir kryptingų veiklų galimybių sudarymas, kuriose vaikai gali tyrinėti, atrasti ir ugdyti unikalų savo kūrybos stilių. Palaikymas, leidžiantis vaikams realizuoti savo idėjas įvairiose srityse – nuo meno iki vaidmenų žaidimų.
Individualių ir specialiųjų poreikių tenkinimo poreikis	Kiekvieno vaiko unikalumas yra pripažįstamas ir ugdymo procese atliepiamas. Vaikams turintiems specialiųjų poreikių, suteikiama papildoma pagalba.
Informacinių technologijų poreikis	Skatinamas saikingas ir kūrybiškas skaitmeninių įrankių naudojimas ugdymo procese. Sudaromos sąlygos vaikams tyrinėti technologinius sprendimus, eksperimentuoti.
Pažinimo ir eksperimentavimo poreikis	Sudaromos galimybės vaikams savivaldžiai mokytis, eksperimentuoti ir patirti atradimų džiaugsmą per įvairias veiklas.

Vaiko aktyvumas ir įsitraukimas ugdymo procese	Skatinamas vaikų įsitraukimas leidžiant jiems išsakyti nuomonę, siūlyti idėjas ir aktyviai reaguoti į ugdymo(si) situacijas.
Demokratiškos ugdymo aplinkos kūrimas	Vaikai skatinami susitarti, kurti taisykles, dalintis mintimis ir mokytis jas taikyti kasdienėse situacijose. Mokytojas padeda vaikams ugdyti atsakomybę už pasirinkimus ir sprendimus, taip stiprinant jų pasitikėjimą savimi ir gebėjimą dirbti grupėje.
Lyderystės ugdymas	Kiekvienas vaikas gali išbandyti lyderio vaidmenį. Inicijuojamas vaikų savarankiškumas ir lyderystės formų pripažinimas.

Vaikų poreikių tenkinimas – tai ne tik paslaugų teikimas, bet ir pagarbus santykis, dėmesys, jautrumas jų būsenoms. Vaikui turi būti sudarytos sąlygos augti tokioje aplinkoje, kurioje jis jaučiasi saugus, vertinamas ir skatinamas. Svarbu, kad vaikas ne tik išmoktų, bet ir galėtų išreikšti save: kalbėti apie savo jausmus, sprendimus, veiklos patirtis. Tam kuriamas emocinio saugumo, empatijos ir supratimo kupinas mikroklimatas, kur svarbūs ne tik pasiekimai, bet ir kelias link jų.

Įtraukiojo ugdymo principai reiškia, kad visi vaikai yra priimami ir ugdomi kartu – su skirtingais gebėjimais, kalbinėmis kompetencijomis, patirtimis ar poreikiais. Progimnazija neprisitaiko prie vieno modelio, tačiau kuriamas ugdymas, kuris tinka kiekvienam vaikui. Tam pasitelkiamas individualizavimas, diferencijavimas, lankstus planavimas, nuolat besimokanti komanda. Vaikų pasaulis yra dinamiškas, žaismingas, daugiasluoksnis. Kuo geriau jį pažįsti, tuo prasmingesnę ugdymą gali pasiūlyti. Todėl siekiama pažinti vaiką visapusiškai – ne tik kaip ugdytinį, bet ir kaip žmogų, bendruomenės narį, savo aplinkos kūrėją ir stebėtoją.

TĖVŲ (GLOBĖJŲ) IR VIETOS BENDRUOMENĖS POREIKIAI

Tėvai ir globėjai yra pirmieji vaiko ugdytojai, todėl jų vaidmuo ugdymo(si) procese yra pats svarbiausias. Tėvai (globėjai) nėra tik stebėtojai – jie yra aktyvūs partneriai, kurių nuomonė, siūlymai ir įsitraukimas daro realią įtaką ugdymo turiniui, aplinkai ir bendruomenės kultūrai.

Tėvų (globėjų) poreikiai išklausomi, į juos atsižvelgiama organizuojant ugdymą, planuojant veiklas, pasirenkant komunikacijos formas ir informavimo būdus. Kuriami santykiai, grįsti pasitikėjimu, pagarba ir atvirumu. Reguliariai vyksta susitikimai, konsultacijos, refleksijos apie vaiko pasiekimus, emocinę būseną, ugdymo(si) turinį. Organizuojamos apklausos ir grįžtamojo ryšio formos, kurios leidžia geriau pažinti šeimos lūkesčius ir padėti stiprinti jų pasitikėjimą švietimo

procesu. Tėvai (globėjai) kviečiami dalyvauti ne tik šventėse ar renginiuose, bet ir kasdienėse veiklose: edukacijose, kūrybinėse dirbtuvėse, skaitymo kampanijose, patyriminėse veiklose, gamtos pažinime, žygiuose. Jie dalijasi savo profesijomis, kultūrine patirtimi, prisideda prie aplinkos kūrimo, savanoriškai padeda įgyvendinti įvairias iniciatyvas. Tokiu būdu formuojama ugdymo bendruomenė, kuri vienija skirtingus požiūrius, tačiau turi bendrą tikslą – vaiko gerovę ir sėkmingą ugdymą(si).

Progimnazijoje veikia tėvų taryba, kuri atstovauja tėvų (globėjų) interesams, padeda stiprinti bendruomeniškumą, inicijuoja idėjas, teikia siūlymus Progimnazijos vadovui, dalyvauja rengiant Progimnazijos dokumentus, prisideda prie sprendimų priėmimo. Tai – reali tėvų (globėjų) atstovavimo forma, stiprinanti demokratinius procesus ir ugdymo skaidrumą.

Bendruomenė, kurioje veikia darželis, taip pat yra svarbi ugdymo dalis. Socialiniai partneriai – tai Jonavos rajono savivaldybės kultūros centro Šveicarijos ir Užusalių filialai, Šveicarijos seniūnija, Jonavos rajono savivaldybės Grigorijaus Kanovičiaus biblioteka, visuomenės sveikatos biuras, ugdymo įstaigos, organizacijos, kurios bendradarbiauja su mumis įvairiose srityse: sveikatos stiprinimo, kultūrinio ugdymo, ekologinių veiklų, pilietiškumo, tradicijų puoselėjimo. Tokie ryšiai stiprina vaiko tapatybę, leidžia pažinti artimiausią socialinę aplinką, ugdo atsakomybę ir pilietiškumą. Skatinamas visos bendruomenės dalyvavimas kuriant vaikų ugdymo turinį, priimant sprendimus, įgyvendinant vertybes. Bendradarbiavimas, atviras dialogas ir pasitikėjimas leidžia kurti darnų ir vaiko poreikius atliepiantį ugdymo procesą, kur kiekvienas bendruomenės narys jaučiasi svarbus ir reikalingas.

REGIONO YPATUMAI IR PROGIMNAZIJS SAVITUMAS

Jonavos rajono Šveicarijos kaimas – tai ramioje, žalumos apsuptoje vietovėje įsikūrusi gyvenvietė, kurios bendruomenė pasižymi glaudžiais tarpusavio ryšiais, pagarba tradicijoms ir domėjimusi švietimo kokybe. Ši aplinka sudaro palankias sąlygas visuminio, įtraukiojo ir patirtinio ugdymo(si) įgyvendinimui.

Jonavos r. Šveicarijos progimnazijos skyrius „Voveraitė“ (toliau – Skyrius „Voveraitė“) įsikūręs strategiškai patogioje vietoje, kurią supa gamtinės erdvės – tvenkinys, pievos, miškai, upeliai, sodai. Šios erdvės tampa gyvomis edukacinėmis aplinkomis: vaikams sudaromos galimybės tyrinėti, stebėti, eksperimentuoti, ugdyti ekologinį sąmoningumą, lavinti visus pojūčius. Veiklos lauke organizuojamos kasdien, o lauko ugdymas tampa neatsiejama kasdienybės dalimi.

Užusalių gyvenvietė - tai taip pat viena iš Jonavos rajono bendruomeninių vietovių, kurioje itin svarbi vieta skiriama švietimui ir vaikų ugdymui. Gyvenvietėje vyrauja glaudūs tarpusavio ryšiai, aktyvi vietos bendruomenė ir siekis kurti saugią, palankią aplinką vaikų augimui.

Jonavos r. Šveicarijos progimnazijos Užusalių skyriuje (toliau – Užusalių skyrius)

veikiančios ikimokyklinio ugdymo grupės organizuoja įvairias ugdomasias, menines ir sportines veiklas, stiprina vaikų kūrybiškumą, savarankiškumą ir bendravimo įgūdžius. Čia vykdomi teminiai projektai, edukaciniai renginiai, sveikatos stiprinimo ir aplinkosaugos iniciatyvos. Vaikai aktyviai dalyvauja teatro pasirodymuose, eksperimentuose, šventėse, o tėvai (globėjai) įtraukiami į ugdymo procesą per bendras veiklas, tėvų (globėjų) vakarus ir kūrybines dirbtuves. Ugdymas grindžiamas vaikų poreikiais ir interesais, užtikrinant jų gerovę, pažangą ir įsitraukimą į bendruomeninį gyvenimą.

Bendrai Progimnazijoje itin akcentuojamas sveikatos stiprinimas: vaikai skatinami gyventi fiziškai aktyviai, mokomi sveikos mitybos įpročių, emocinio raštingumo. Judėjimo džiaugsmas integruojamas į kasdienes veiklas: rytmetinė mankšta, šokiai, žygiai, sporto šventės, judrieji žaidimai lauke ir grupėje. Taip formuojami sveiki įpročiai ir pozityvus požiūris į judesį bei kūno kultūrą.

Progimnazijos ugdymo procesas išsiskiria savo orientacija į visuminį požiūrį į vaiką ir jo raidą. Taikomi inovatyvūs, tyrinėjimu, kūryba, vaikų iniciatyvomis grįsti metodai. Vaikams siūlomos įvairios veiklos: kūrybiniai meniniai projektai, STEAM veiklos, teatrinės improvizacijos, ekologinės akcijos, patirtiniai eksperimentai. Ugdymas diferencijuojamas ir individualizuojamas, siekiant užtikrinti kiekvieno vaiko sėkmę ir įsitraukimą.

Progimnazijos savitumą atspindi ir bendruomenės įsitraukimas į ugdymą: organizuojamos šeimų šventės, tėvų (globėjų) skaitymo valandos, kartu įgyvendinami projektai, inicijuojami pokyčiai aplinkoje. Vystoma partnerystė su vietos įstaigomis, seniūnija, kultūros centru, biblioteka, bendruomenės namais - tai leidžia vaikams plačiau pažinti socialinį pasaulį, dalyvauti kultūriniuose renginiuose, lavinti pilietinį sąmoningumą.

Progimnazijoje kuriama šiuolaikiška, estetiška ir vaikui draugiška aplinka, skatinanti tyrinėti, atrasti, kurti. Erdvės yra lanksčiai transformuojamos, atsižvelgiant į vaikų poreikius ir veiklos pobūdį. Tiek skyrius „Voveraitė“, tiek Užsalių skyrius yra aktyvus įvairių respublikinių ir savivaldybės projektų dalyvis, nuolat siekia atsinaujinti, kelia pedagogų kvalifikaciją, ieško naujų formų ugdymo turiniui perteikti. Savitumas atsiskleidžia per kryptingą, vertybėmis ir vaiko poreikiais grįstą švietimo procesą, kuris auga kartu su vaikais, šeimomis ir bendruomene.

Šveicarijos krašto unikalumas – gamta, bendrystė ir pagarba tradicijoms – atspindi ir ugdymo filosofijoje. Siekiama, kad kiekvienas vaikas augtų savimi pasitikinčia, smalsia, kūrybiška, empatiška ir atsakinga asmenybe, kuri jaučiasi svarbi savo bendruomenei ir pasauliui.

II SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Programa parengta vadovaujantis svarbiausiais ikimokyklinio ugdymo principais, kurie užtikrina kryptingą ir kokybišką ugdymo(si) procesą bei vaiko visapusiškos raidos plėtotę. Ugdymas

grindžiamas šiais principais:

1. **Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas.** Ugdymo(si) procese neatsiejama tiek kryptingai organizuota veikla, tiek natūralios kasdienės situacijos – viskas, ką patiria vaikas, yra ugdanti. Kiekviena sąveika ir kasdienė rutina tampa galimybe augti, mokytis, tyrinėti.

2. **Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas.** Atsižvelgiama į kiekvieno vaiko unikalų raidos tempą, patirtis, poreikius bei gebėjimus. Skatinama fizinė, socialinė, emocinė, pažintinė, meninė ir kalbinė raida.

3. **Žaismės principas.** Žaidimas yra pagrindinė vaikų veikla, per kurią jie natūraliai mokosi, tyrinėja, eksperimentuoja, kuria ir išreiškia save. Žaismingumas – neatsiejama ugdymo(si) proceso dalis.

4. **Sociokultūrinio kryptingumo principas.** Ugdymas(is) grindžiamas žmogiškosiomis, pilietinėmis ir tautinėmis vertybėmis. Vaikams padedama įsitraukti į aplinką, kurioje jie gyvena, bei atvirai priimti kultūrinę ir kalbinę įvairovę.

5. **Integralumo principas.** Vaiko raida suvokiama visapusiškai – integruojamos visos ugdymo(si) sritys, stiprinami jų tarpusavio ryšiai ir vaikų patirčių vienovė. Ugdymas orientuotas į visuminį vaiko augimą.

6. **Įtraukties principas.** Kiekvienam vaikui sudaromos lygios galimybės dalyvauti ugdymo(si) procese, gauti pagalbą, patirti sėkmę, nepaisant jo gebėjimų, patirties ar ugdymosi poreikių.

7. **Kontekstualumo principas.** Ugdymas vyksta vaikui prasmingose, artimose aplinkose: šeimoje, grupėje, lauke, bendruomenėje. Aplinka yra gyva, dinamiška, atvira vaikų iniciatyvoms.

8. **Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas.** Mokytojas yra aktyvus partneris, kuris drauge su vaikais kuria ugdymo procesą, priima sprendimus, atliepia vaikų iniciatyvas, reflektuoja veiklas.

9. **Lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas.** Vaikui suteikiama pakankamai laiko įsitraukti į veiklas, stebėti, tyrinėti, kurti ir išgyventi atradimo džiaugsmą. Neskubama – svarbi kiekviena akimirka ir patirtis.

10. **Reflektyvaus ugdymo(si) principas.** Vaiko patirtys, emocijos ir veiklos reflektuojamos drauge su mokytoju. Taip kuriamas prasmingas ryšys tarp to, ką vaikas patiria, ir to, ko mokosi. Mokytojas apmąsto savo veiklos poveikį.

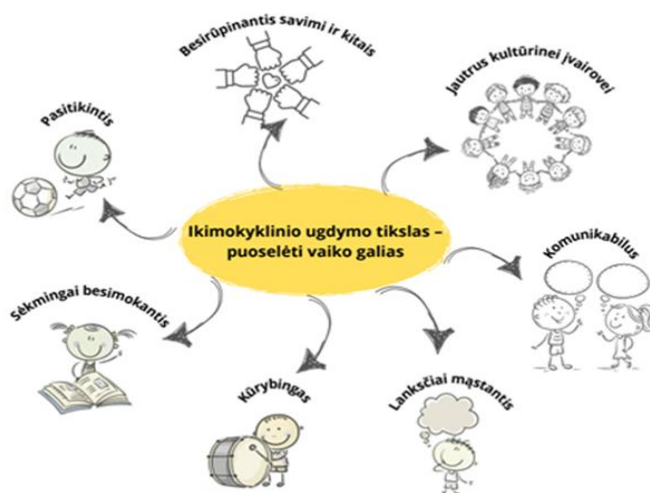
11. **Šeimos ir mokyklos partnerystės principas.** Ugdymas grindžiamas pasitikėjimu ir bendradarbiavimu tarp pedagogų ir tėvų (globėjų). Kuriami besimokanti, įsitraukusi bendruomenė, veikianti dėl vaiko gerovės.

Šie principai taikomi nuosekliai visame ugdymo procese – nuo planavimo iki refleksijos. Jie padeda kurti aplinką, kurioje kiekvienas vaikas gali augti, pažinti, kurti ir jaustis svarbus.

III SKYRIUS

TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis (2 pav.).

2 pav. Vaiko galios.

Ikimokyklinio ugdymo uždaviniai:

1. Sukurti sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti ugdymo veiklose, panaikinant galimus ugdymosi barjerus ir užtikrinant visavertę įtrauktį
2. Organizuoti ugdymą derinant mokytojo kryptingą veiklą su vaiko iniciatyvomis, taikant patirtinio mokymo(si) metodus – projektus, tyrinėjimus, eksperimentus, išvykas, diskusijas. Žaidimas – esminė ugdymo(si) dalis.
3. Skatinti vaikų kūrybiškumą per įvairias meninės raiškos formas – piešimą, šokį, dainavimą, pasakojimą, eksperimentavimą, taikant įvairias priemones, technologijas ir sudarant sąlygas kūrybinei saviraiškai.
4. Plėtoti pažinimo gebėjimus – skatinti žaidimą, klausimų kėlimą, tyrinėjimą, pasirinkimą, patirčių analizę, planavimą ir refleksiją.
5. Ugdyti socialinius įgūdžius – mokytis pozityviai bendrauti, bendradarbiauti, spręsti kasdienės situacijas, suvokti savo ir kitų ketinimų bei veiksmų pasekmes.

6. Rūpintis vaikų fizine ir psichine sveikata, užtikrinti jų saugumą, padėti adaptuotis ugdymo aplinkoje, tenkinti judėjimo poreikį ir palaikyti emocinę gerovę.

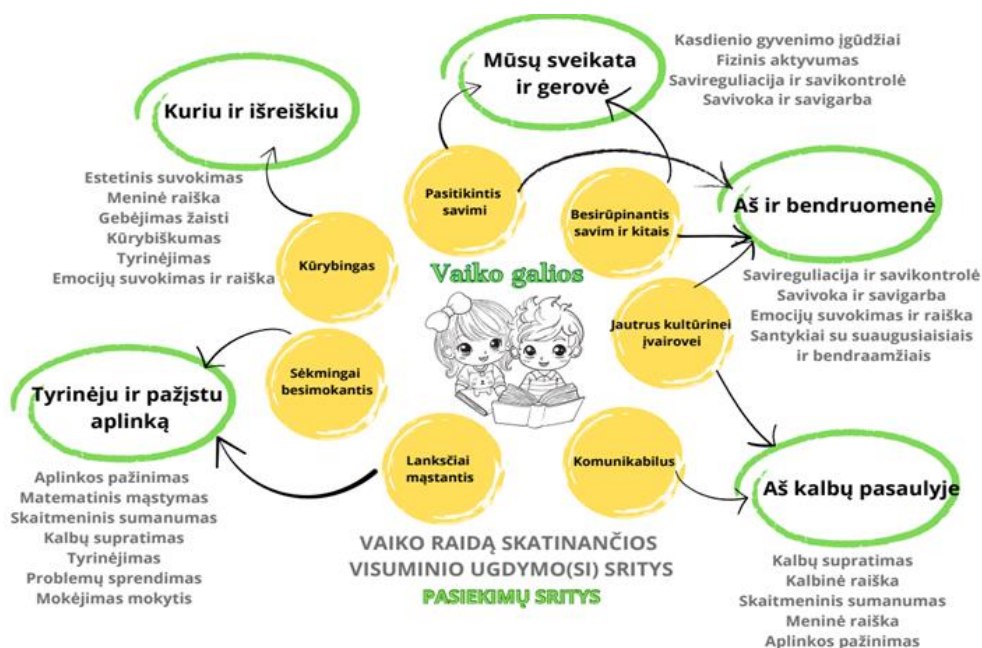
7. Skatinti bendradarbiavimą su tėvais (globėjais) ir švietimo pagalbos specialistais, kuriant pagarba, pasitikėjimu ir bendrais sprendimais grįstą ugdymo bendruomenę.

Ugdymo(si) rezultatai

Vaikų pasiekimų ugdymas organizuojamas remiantis 2023 m. Ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis. Vaikų pasiekimai įgyvendinami per penkias visuminio ugdymo(si) sritis:

- „Mūsų sveikata ir gerovė“
- „Aš ir bendruomenė“
- „Aš kalbų pasaulyje“
- „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“
- „Kuriu ir išreiškiu“

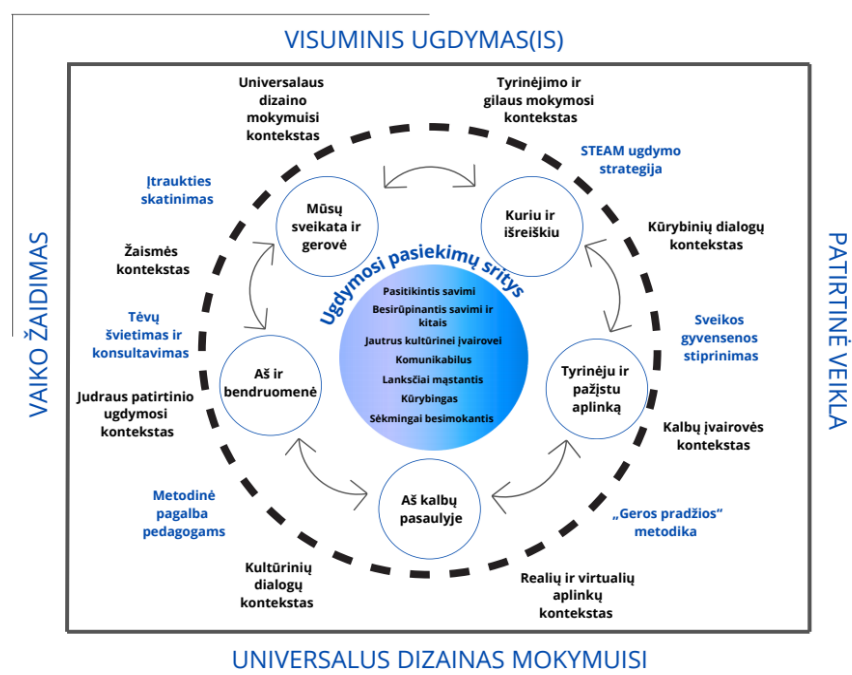
Per šias sritis vaikų ugdymo(si) rezultatai apima vertybines nuostatas, žinias bei supratimą ir gebėjimus. Vaikų pasiekimai suskirstyti į 18 pasiekimų sričių, kurios laiduoja nuoseklų vaikų augimą ir galimybes pažangai: kasdienio gyvenimo įgūdžiai; fizinis aktyvumas; emocijų suvokimas ir raiška; savireguliacija ir savikontrolė; savivoka ir savigarba; santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais; aplinkos pažinimas; matematinis mąstymas; skaitmeninis sumanumas; kalbų supratimas; kalbinė raiška; estetiškas suvokimas; meninė raiška; kūrybiškumas; tyrinėjimas; problemų sprendimas; gebėjimas žaisti; mokėjimas mokytis (3 pav.).

3 pav. Pasiekimų sritys.

Konceptualus ugdymo(si) modelis leidžia kurti lanksčią, vaiko poreikiams atliepiančią ugdymo aplinką, kurioje kiekvienas vaikas gali augti, tyrinėti ir kurti pagal savo galias, pomėgius ir individualų raidos tempą. Ugdymo proceso centre yra vaikas - jam skiriama pagrindinė reikšmė, o ugdymo(si) turinys orientuojamas į 7 vaiko plėtojamas galias. Kiekviena visuminio ugdymo(si) sritis prisideda prie tam tikrų vaiko galių stiprinimo – emocinės, socialinės, kūrybinės, pažintinės, fizinės, kalbinės, bendravimo. Mokytojas, siekdamas plėtoti šias galias, planuoja veiklas, kuria aplinką ir kontekstus tiek grupėje, tiek gamtoje ar bendruomenėje, pasitelkdamas įvairius ugdymo metodus (4 pav.).

Konceptualus ugdymo modelis: galios, sritys, kontekstai, IU pagrindas ir įstaigos savitumas:

4 pav. Konceptualus ugdymo(si) modelis.

Šis modelis padeda įgyvendinti holistinį vaikų ugdymą, kuris apima ne tik žinias ar įgūdžius, bet ir vaiko emocinį intelektą, kūrybiškumą, sveikos gyvensenos įpročius, gebėjimą bendradarbiauti. Ugdymas orientuotas į harmoningą, stiprią, savimi pasitikinčią asmenybę, augančią dinamiškoje ir palaikančioje aplinkoje.

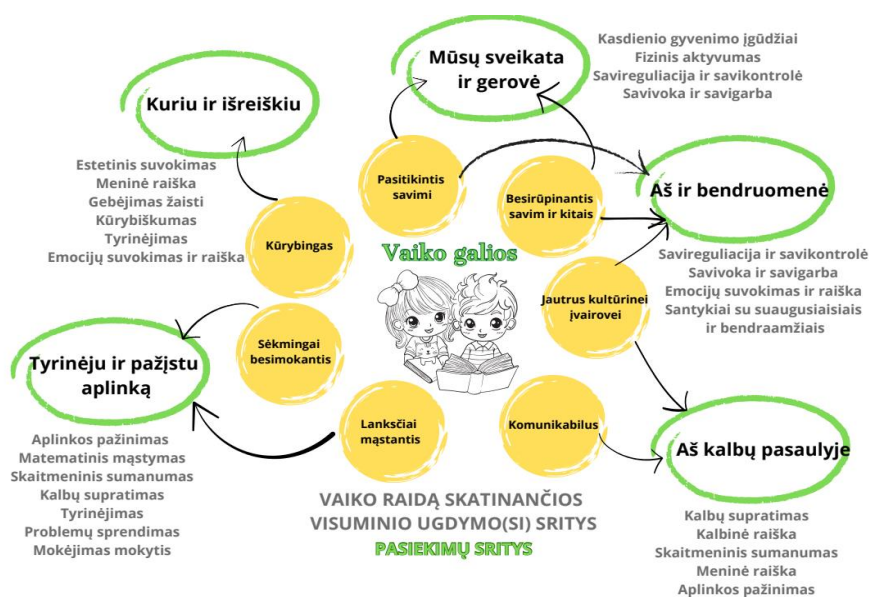
Vaikas skatinamas tyrinėti, kurti, reflektuoti ir augti saugioje, palaikančioje aplinkoje, kurioje jis jaučiasi priimtas, pastebėtas ir vertinamas. Ugdymas grindžiamas visuminio ugdymo(si), įtraukties, mokymosi per žaidimą, emocinės gerovės, tvarumo, kultūrinio tapatumo bei socialinio teisingumo principais.

IV SKYRIUS

UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ugdymo turinys grindžiamas 2023 m. Ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis ir orientuotas į visuminį vaiko ugdymą. Turinys kuriamas remiantis vaiko raidos ypatumais, poreikiais, patirtimi ir aplinkos kontekstu. Ugdymo(si) procese siekiama ne tik žinių perteikimo, bet ir vertybinio, emocinio, socialinio, kūrybinio ir fizinio vaiko augimo. Ugdymo turinys integruoja vertybines nuostatas, žinias ir gebėjimus. Pedagogai ugdymo(si) procesą grindžia stebėjimu, vaikų interesų pažinimu, aktyviu jų įtraukimu į veiklų planavimą ir reflektavimą. Vaikui sudaromos sąlygos tyrinėti, veikti, žaisti, kurti, bendrauti, atrasti ir mokytis natūraliu tempu.

Pedagogai kuria lanksčią, saugią, skatinančią aplinką, kurioje dera vaikų savarankiškumas ir pedagogų parama. Veiklos planuojamos atsižvelgiant į vaikų amžiaus tarpsnius, individualius gebėjimus, poreikius ir grupės dinamiką. Ugdymas organizuojamas per projektines veiklas, žaidimus, tyrinėjimus, pokalbius, eksperimentus, meninę saviraišką, judėjimą ir buvimą gamtoje. Ugdymo(si) procesas pritaikomas prie metų laikų, švenčių, vietos bendruomenės gyvenimo ir aktualijų. Svarbi vieta skiriama vaiko patirčiai, emocijoms, santykiams su kitais vaikais ir suaugusiais, aktyviam dalyvavimui ugdymo(si) aplinkoje. Pedagogai bendradarbiauja su tėvais (globėjais), specialistais ir vietos institucijomis, kad sukurtų vaikui reikšmingą ir tvarią mokymosi aplinką. Vaiko pasiekimų ugdymas planuojamas per penkias visuminio ugdymo(si) sritis, kurios apima ne tik akademinis gebėjimus, bet ir emocinį intelektą, socialinius santykius, sveiką gyvenimo būdą ir kūrybiškumą. Šios sritys yra tarpusavyje susijusios ir formuoja nuoseklų, integralų ugdymo turinį (5 pav.).

5 pav. Vaiko galios.

Vaiko ugdymo(si) sritys ir ugdymo(si) įgūdžiai

Ugdymosi sritis	Auginamos vaiko galios	Besirūpinantis savimi ir kitais
MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ	Pasiekimų sritis: Kasdieniniai gyvenimo įgūdžiai Vertybinė nuostata. Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminiai gebėjimai. Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio Progimnazijoje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 10 punktas).	
	Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas ragauja įvairaus skonio ir konsistencijos maistą. Siekia savarankiškai valgyti, gerti iš puodelio. Suaugusiojo padedamas vaikas ruošia maistą: tepa, laužo, mirko. Pradeda tinkamai naudotis stalo įrankiais. Suaugusiojo padedamas naudojasi tualetu, prausiasi ir šluostosi veidą, apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. Padeda į vietą vieną kitą daiktą. Pradeda laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėse.	Vaikas įvardija kelis maisto produktus, kuriuos valgyti sveika, ir kelis, kuriuos vartoti reikėtų saikingai. Dažniausiai savarankiškai naudojami tualetu. Savarankiškai ar priminus plauna rankas, prausiasi veidą, čiaudėdamas ar kosėdamas prisidengia burną ir nosį. Šiek tiek padedamas savarankiškai apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. Sutvarko žaislus, su kuriais žaidė. Pažįsta šviesoforo spalvas, žino, ką jos reiškia; pasako, kad kelią pereiti reikia kartu su suaugusiuoju. Stebint suaugusiajam, saugiai naudojasi veiklai skirtais aštriais daiktais. Žino, į ką kreiptis pagalbos ištikus nelaimei. Vaikas išvardija, ko reikia valgyti daugiau, o ko mažiau, kad augtų sveikas. Savarankiškai ar priminus laikosi sutartų saugaus elgesio taisyklių grupėje, kieme, išvykose. Paaiškina saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis, buitinais prietaisais, aštriais daiktais ir sveikatai pavojingomis medžiagomis taisykles. Paaiškina, kad jo kūnas priklauso tik jam, sako „stop“, „ne“ reaguodamas į jo privatumą pažeidžiantį elgesį. Paaiškina, kokių profesijų žmonės gali padėti ištikus

		nelaimėi. Žino pagalbos telefono numerį.
	Pasiekimų sritis: <i>Fizinis aktyvumas</i> Vertybinė nuostata. Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminiai gebėjimai. Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 11 punktas).	
	Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas sėdi, šliaužia, ropoja pirmyn ir atgal, ko nors įsitvėręs pats atsistoja, stovi, eina laikydamasis ar savarankiškai. Tikslingai siekia daikto, jį pačiumpa ir laiko saujoje. Vaikas pastovi ant vienos kojos. Tikslingai skirtingu ritmu eina, apeina arba peržengia kliūtis, eina plačia linija. Bėga keisdamas kryptį, greitį, neprarasdamas pusiausvyros. Laikydamasis lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu. Veria ant virvutės dideles sagas, užsega lipdukais batus, ridena kamuolį abiem rankomis arba pakaitomis dešine ir kaire ranka.	Stovėdamas vaikas pasistiebia, atsistoja ant kulnų, ilgiau išstovi ant vienos kojos. Eina ant pirštų galų, eina siaura linija, nesilaikydamas lipa laiptais aukštyr ir žemyn. Bėga, didindamas ir mažindamas tempą, šokinėja abiem ir ant vienos kojos. Dažniausiai taisyklingai laiko rašiklį, gana tiksliai atlieka judesius plaštaka ir pirštais bei ranka. Vaikas yra ištvermingas, bėga ilgesnius atstumus. Bėga pristatomuoju ar pakaitiniu žingsniu. Šoka į tolį, į aukštį. Žaisdamas laisvai koordinuotai juda, orientuojasi erdvėje. Dažniausiai vaikščioja, stovi, sėdi taisyklingai. Veiksmus su smulkiais daiktais atlieka vikriai, tiksliai ir kruopščiai. Tiksliai valdo pieštuką ir žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas. Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius.
Ugdymosi sritis	Auginamos vaiko galios	Pasitikintis
4-5-6		

Pasiekimų sritis: <i>Savivoka ir savigarba</i> Vertybinė nuostata. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminiai gebėjimai. Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas/mergaitė, supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, Progimnazijos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 14 punktas).		
Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)		Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Pradedą jausti savo kūną – apžiūrinėja, tyrinėja savo rankas, kojas, stebi jų judesius. Šypsodamasis, guguodamas, gestikuluodamas reaguoja į savo vardą. Vaikas eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina 5–6 kūno ir veido dalis, parodo ar pasako, kiek jam metų. Pasako savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako, ką daro, ką turi.		Vaikas pavaizduoja ar pakomentuoja kai kurias fizines savo kūno savybes. Pastebi vieną kitą savo ir kitų vaikų išvaizdos panašumą ar skirtumą. Pradedą domėtis, kas yra kūno viduje. Vaikas išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą. Dalinasi stebiniais apie vidinių kūno sistemų veiklos išorinius ženklus (išskvepiamas oras, širdies plakimas ir kt.). Dalyvauja šeimos, grupės ir Progimnazijos bendruomenės veiklose. Prisidedą prie šeimoje, grupėje ar Progimnazijoje priimamų sprendimų. Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyveną, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, supranta, kad visi žmonės yra lygūs, pasako keletą šalių panašumų ir skirtumų. Domisi ir dažniausiai laikosi šeimos, grupės, Progimnazijos, vietinės bendruomenės vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių.
Pasiekimų sritis: <i>Emocijų suvokimas ir raiška</i> Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 12 punktas).		
Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)		Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)

	Mimika, kūno judesiais ir garsais vaikas išreiškia džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį. Patiria išsiskyrimo su tėvais (globėjais) nerimą ir džiaugsmą jiems sugrįžus. Išreiškia nerimą, pamatęs nepažįstamą žmogų. Atspindi suaugusiojo ar kito vaiko emocijų raišką. Vaikas pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus.	Vaikas pradeda suprasti, kad skirtingose situacijose jaučia skirtingas emocijas, jas pavadina, išreiškia mimika, balsu, judesiu, vaizdu. Atpažįsta kitų emocijas ir jausmus pagal veido išraišką, elgesį, veiksmus, jas atliepia, imituoja vaidmenų žaidimuose. Vaikas apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti.
	Auginamos vaiko galios	Jautrus kultūrinei ir socialinei įvairovei
	Pasiekimų sritis: <i>Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais</i> Vertybinė nuostata. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. Esminiai gebėjimai. Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems. <u>Ikimokyklinio ugdymo programos gairės</u> (pasiekimų aprašo 15 punktas).	
	Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas atpažįsta ir džiaugiasi pamatęs juo besirūpinantį suaugusįjį, mėgsta apkabinius, įsitraukia į bendravimą, kasdienę rutiną ir žaidimus. Domisi kitais vaikais, mėgdžioja jų veido išraišką, veiksmus. Vėliau vaikas drąsiai išbando ką nors nauja, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Ieško bendraamžių draugijos. Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo iniciatyvų palaikymo, pagyrimo. Trumpam įsitraukia į bendrą žaidimą, pakaitomis su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu.	Vaikas lengvai atsiskiria nuo tėvų ar globėjų, rodo pasitikėjimą mokytojais ir jų padėjėjais. Kalbasi, įsitraukia į veiklą su nepažįstamais žmonėmis, kai šalia yra mokytojas. Įsitraukia į suaugusiojo pasiūlytas bendras veiklas ir jas plėtoja, pats inicijuoja pokalbius ir bendras veiklas su suaugusiuoju. Padedant mokytojui palaukia savo eilės, dalinasi žaislais, priima kompromisinį pasiūlymą. Galiausiai vaikas stengiasi geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiais bei vaikais. Palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku.

		Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų ir natūraliai juos priima. Parodo supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai kultūrai. Supranta, kad gyvendamas grupėje turi susitarti dėl visiems priimtino elgesio. Suvokia savo veiksmų akivaizdžias pasekmes sau, kitiems ir visai grupei.
Ugdymosi sritis	Auginamos vaiko galios	Lanksčiai mąstantis
TYRINĖJU IR PAŽIŪSTU APLINKĄ	Pasiekimų sritis: <i>Aplinkos pažinimas</i> Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminiai gebėjimai. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. Išimokymklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 16 punktas).	
	Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Veido išraiška, mimika, gestais, garsais vaikas reaguoja į artimiausioje aplinkoje esančius žmones ir daiktus. Vaikas atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuočius nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai išsitraukdamas į kasdienius, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus. Atpažįsta rečiau pasitaikančius gamtos reiškinius (vaivorykštė, perkūnija).	Vaikas pažįsta gyvenamosios vietovės objektus ir vietas, pastebi jų pasikeitimus. Pasako miesto (kaimo), kuriame gyvena, pavadinimą. Išsitraukia į veiklas, puoselėjančias šeimos ir liaudies tradicijas. Įvardija paros dalis, sieja jas su savo gyvenimo ritmu. Atpažįsta ir pavadina kelis dažniausiai stebėtus gyvūnus, augalus, grybus, negyvosios gamtos objektus, reiškinius, nusako akivaizdžius jų požymius. Pasako metų laikų pavadinimus, samprotauja, kas būdinga metų laikams. Vaikas pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas, pasakoja. Samprotauja apie tai, kaip žmonės gyveno, ką dirbo seniau, kokie daiktai buvo naudojami, kaip jie pasikeitė, kaip atrodo dabar. Vartoja savaitės dienų pavadinimus. Pradeda suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius.

Pasiekimų sritis: <i>Matematinis mąstymas</i> Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai. Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 17 punktas).		
Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)		Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vaikas naudoja kūno kalbą (gestus, mimiką) parodydamas, kad supranta, ką reiškia „yra“ („nėra“), „dar“, „taip“ („ne“). Įsitraukia į situacijas, kuriose minimi skaičiai, skaičiuojama (pvz., eilėraščiai, dainelės, judrieji žaidimai ir t.t.). Stebi įvairius objektus, deda vieną daiktą ant kito. Susidomi, matydamas formą, dydžiu ar spalva išsiskiriantį daiktą. Vaikas nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, 4, 5 atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas (rankos pirštai, taškai, brūkšneliai), paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. Parodo, kuris iš dviejų daiktų yra ilgas – trumpas, sunkus – lengvas, pilnas – tuščias ir pan. Tapatina, atrenka kelis daiktus (jų vaizdus) pagal spalvą, formą, dydį.		Atrenka vienodo ilgio, aukščio, pločio, tūrio daiktus. Dažniausiai taiko tiesioginį palyginimą. Parodo, kurie artimoje aplinkoje esantys daiktai savo forma primena skritulį, kvadratą, rutulį ar kubą. Kasdienėse veiklose pradeda vartoti žodžius: pirmyn – atgal, kairėn – dešinėn, aukštyn – žemyn. Nupiešia paprastą planą, kuriame atvaizduoja 2–3 matomus daiktus. Vaikas nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10, juos parašo skaitmenimis. Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5; pasako, kiek jų yra daugiau už 5 ir kelių trūksta iki 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 7-ių ribose. Palygina du tris mažai besiskiriančius išmatuojamus dydžius, randa žodžių nedideliu jų skirtumui apibūdinti. Žaidybinėse situacijose mokosi sujungti ir išskaidyti kiekį 5-ių objektų grupėje, vėliau 10 - ies ir 12 - os ribose. Žaidžiant vaikai skaičiuoja į priekį ir atgal 12 - os ribose, pradėdami skaičiuoti nuo bet kurio skaičiaus 10 - ies ribose.
Pasiekimų sritis: <i>Skaitmeninis sumanumas</i> Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminiai gebėjimai. Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 18 punktas).		
Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko		Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko

	perspektyvos)	perspektyvos)
	Vaikas stebi išmaniųjų žaislų judėjimą, siekia jų rankomis, klausosi jų skleidžiamų garsų. Vaikas žaidžia Progimnazijos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų, naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas. Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas.	Vaikas atliepia, komentuoja įvairiomis formomis pateikiamą informaciją. Vartoja kai kuriuos su technologijų naudojimu susijusius žodžius. Mokytojo padedamas vaikas naudoja skaitmeninį fotoaparata, pradeda naudoti paprastas programėles piešimui, garsui, vaizdui įrašyti ir paleisti. Mokytojo prižiūrimas vaikas pasirenka ir naudoja pagal amžių tinkamas interneto svetaines, programėles, kad galėtų atlikti projektines veiklas, kūrybines užduotis. Supranta pagrindines skaitmeninio turinio saugaus dalinimosi taisykles.
Ugdymosi sritis	Auginamos vaiko galios	Komunikabilus
AŠ KALBŲ PASAULYJE	Pasiekimų sritis: <i>Kalbų supratimas</i> Vertybinė nuostata. Domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausti ir suprasti kitą. Esminiai gebėjimai. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus. <u>Ikimokyklinio ugdymo programos gairės</u> (pasiekimų aprašo 19 punktą).	
	Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas reaguoja į žodinį ir nežodinį bendravimą, dalyvauja abipusėje sąveikoje, atpažįsta ir reaguoja į aplinkoje pasikartojančius garsus, ritmus, judesius, vaizdus. Vaikas trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir ypatybių pavadinimus; greitai mokosi naujų žodžių. Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais.	Vaikas išklauso, supranta ir reaguoja į tai, ką jam sako, aiškina suaugusysis ar vaikas; supranta ir reaguoja į kelis vienas paskui kitą sekančius prašymus; atpažįsta, kai kalbama ne gimtąja kalba. Klausosi tiesiogiai atliekamų ir įrašytų, skaitomų, pasakojamų, deklamuojamų ir dainuojamų kūrinių, įvairaus stiliaus ir turinio tekstų. Vaikas klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinius, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių.

		Suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje vaikas seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę; supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau.
	Pasiekimų sritis: <i>Kalbinė raiška</i> Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kalba ir siekia kitomis raiškos priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti save, savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas bei išgyvenimus. Esminiai gebėjimai. Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą. <u>Ikimokyklinio ugdymo programos gairės</u> (pasiekimų aprašo 20 punktas).	
	Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas aktyviai bendrauja garsais, gestais, mimika, išreiškdamas savo emocijas ir poreikius, 2–3 žodžių vientisiniais sakiniais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius. Inicijuoja pokalbius, kreipdamasis į suaugusįjį ar vaiką, atsako į paprastus klausimus, vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes, taisyklingai vartoja kai kurias gramatinės formas.	Vaikas 3–5 žodžių vientisiniais sakiniais kalba pats sau ir kitam, klausinėja, užkalbina, prašo, kreipiasi, tariasi, laikydamasis elementarių kalbinio bendravimo normų; kalba ir pasakoja apie tai, ką jaučia ir jautė, veikia ir veikė. Taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos garsų, dažniausiai taisyklingai vartoja gramatinės žodžių formas, prielinksnius, derina žodžius. Deklamuoja trumpus eilėraščius arba eilėraščių fragmentus, padedamas pasakoja trumpas pasakas, istorijas, žinomų knygų turinį, pasakojimą palydėdamas gestais ir mimika. Atsižvelgdamas į bendravimo tikslą ir situaciją, vaikas išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus, svarstymus, aiškinasi, diskutuoja, vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius, klausinėja apie tai, ką išgirdo, matė, pajautė, sužinojo, sprendžia problemas, tinkamai pradeda, plėtoja, keičia ir baigia pokalbį, bando komunikuoti su kitakalbiu vaiku, suaugusiuoju.
Ugdymosi sritis	Auginamos vaiko galios	Kūrybingas

KURIU IR IŠREIŠKIU	Pasiekimų sritis: <i>Estetinis suvokimas</i> Vertybinė nuostata. Domisi, gėrissi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 21 punktas).	
	Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas reaguoja ir trumpam sutelkia dėmesį, kai yra emociškai kalbinamas, kai mato įvairias mimikas, judesius, įvairių spalvų ir formų daiktus, kai girdi muzikos garsus. Judesiais, kryžstavimu parodo, kad girdi pažįstamą melodiją, mato pažįstamą žmogų, žaislą, paveikslą. Vaikas emociškai reaguoja girdėdamas garsų, intonacijų sąsąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. Skirtingai reaguoja į estetinio patyrimo kontrastus, turi savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką.	Vaikas pasako savo įspūdžius, nuomonę apie išklaustą muziką, matytą šokį, vaidinimą, dailės kūrinius, gamtos ir aplinkos daiktus ir reiškinius. Pastebi ir apibūdina kai kurias jų detales, reaguoja į kitų nuomonę. Vaikas, įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas, nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles ir normas, žaismingai stulbinti. Atpažįsta meno paskirtis ir kontekstus, patirtus meno kūrinius susieja su savo asmenine raiška. Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimą, šokį, jų siužetus, veikėjus, nuotaiką, gamtoje ir žmogaus sukurtoje aplinkoje kilusius vaizdinius. Siūlo, kaip savo aplinkoje ir už Progimnazijos ribų panaudoti tai, kas jam patinka ir priimtina. Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakydamas vieną kitą argumentą.
	Pasiekimų sritis: <i>Meninė raiška</i> Vertybinė nuostata. Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai. Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 22 punktas).	
	Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Dailė Vaikas emociškai reaguoja, ima, apžiūrinėja ir kitaip tyrinėja jam patrauklius kontrastingus, ryškius	Dailė Vaikas noriai, drąsiai išbando naujas vizualinės raiškos priemones, medžiagas, jas tyrinėja. Komentuoja

	objektus, skirtingos faktūros paviršius. Kuria statinius, lipdinius, keverzones ar „galvakojus“. Muzika Vaikas intuityviai domisi, tyrinėja garsų pasaulį balsu, aplinkoje esančiais daiktais, instrumentais. Gestais ir čiauškėjimu reaguoja į lopšines, žaidimus su judesiais, ritminius ir melodinius darinius. Vaikas apžiūrinėja, tyrinėja muzikos instrumentus, aplinkos daiktus, jais išgauna garsus. Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. Šokis Vaikas drąsiai tyrinėja erdvę, juda natūraliai ir spontaniškai, reaguoja į suaugusiojo judesius ir bando juos imituoti. Išgirdęs muziką instinktyviai laisvai juda. Atlieka paprastus ratelius ir dainuojamuosius žaidimus. Natūraliai ir džiaugsmingai šoka ir individualiai, ir drauge su kitais. Teatras Vaikas išbando balso, kūno ir mimikos raiškas ir priemones, siekdamas emocinio poveikio aplinkiniams pasirenka pritarimo sulaukusias raiškas.	savo ar kitų sukurtus grafinius ir erdvinius kūrinius, tai, ką sukūrė, papildoma pasakojimu. Vaikas eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis. Kuria darbus, pasižyminčius fantastinėmis detalėmis, grafiniais ženklais. Turi išankstinį kūrybinį sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti. Muzika Vaikas aiškiai skiria kalbėjimą nuo dainavimo, tyrinėja savo balso galimybes. Tyrinėja įvairesnius garso išgavimo būdus pasitelkdamas kūno perkusiją, gamtos medžiagas, muzikos instrumentus ir kitus daiktus. Individualiai ir su kitais dainuoja autorines ir liaudies dainas dažniausiai tiksliai intonuodamas. Vaikas tyrinėdamas ir išbandydamas garsų pasaulį balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais, lygina, apibūdina, grupuoja garsus. Dainuoja sudėtingesnio ritmo, melodijos, platesnio diapazono vienbalses dainas, jas gana tiksliai intonuoja, išsiklausydamas į savo ir draugų dainavimą. Šokis Vaikas tyrinėja šokio tempą, ritmą, judesių derinius, susieja spontaniškus judesius su šokio elementais. Juda rateliu dešinėn ar kairėn, pirmyn, atgal, įsivaizduojama linija. Improvizuodamas panaudoja atrastus naujus judėjimo būdus. Vaikas siūlo naujus šokio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas, charakteringus veikėjų judesius, šoka sudėtingesnius autorinius ir liaudies šokius bei ratelius. Teatras Vaidmenų žaidimų metu vaikas tyrinėja pažįstamas socialines situacijas, girdėtų pasakų epizodus, sąmoningai pasirenka patrauklius vaidmenis. Kurdamas vaidmenį naudoja išraiškingus kūno judesius, veido mimiką, balso
--	---	---

		intonacijas, pradeda kurti dialogą tarp veikėjų, kuria lėlių, šokio, dramos, operos „spektaklius“ kartu su kitais vaikais, drąsiai improvizuoja „bendraudamas“ su jų kuriamais veikėjais.
	Pasiekimų sritis: <i>Gebėjimas žaisti</i> Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Esminiai gebėjimai. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių. Išimokymklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 26 punktas).	
	Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas atsiliepia į artimų suaugusiųjų prisilietimus ir žaidimus, kartoja labiausiai pasisėkusių ir pritarimo sulaukusius judesius ir garsus, ima jais žaisti, manipuliuoti. Vaikas žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku. Tiksliai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių.	Žaisdamas su kitais vaikas stengiasi derinti žaidybinius veiksmus, vartoja kalbą vaidmeniui atlikti, žaidimo eigai aptarti ir nesutarimams spręsti. Drauge su kitais tiksliai kuria žaidimo erdvę, pritaiko vietą, atsirenka žaidimui reikalingas priemones, žaislus. Mokytojo paskatintas vaikas nesunkiai įsitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulius. Pats kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu. Žaisdamas su kitais vaikas lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose.
Ugdymosi sritis	Auginamos vaiko galios (integralios vaiko galios)	Sėkmingai besimokantis
MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ, AŠ IR	Pasiekimų sritis: <i>Kūrybiškumas</i> Vertybinė nuostata. Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Esminiai gebėjimai. Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais. Išimokymklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 23 punktas).	

Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vaikas pastebi ir smalsiai, gyvai reaguoją į aplinkoje esančius pažįstamus ir naujus vizualius ir garsinius stimulus. Vaikas pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atrasdamas naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais.	Veikdamas vaikas pasitelkia vaizduotę, pastebi, išbando, kaip įvairios medžiagos, priemonės ir daiktai gali būti naudojami skirtingais būdais, siekiant kūrybinio rezultato. Įprastus veikimo būdus papildo naujais netikėtais judesiais, garsais, pasakojimu, grafiniiais vaizdais, keičia objektų konstrukcijas, paskirtį. Vaikas domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai.
Pasiekimų sritis: Tyrinėjimas Vertybinė nuostata. Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminiai gebėjimai. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 24 punktas).	
Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vaikas reaguoją į tai, kas vyksta aplinkui – siekia, ropoja, eina link sudominusių daiktų ar reiškinių, deda į burną, uodžia, stengiasi pamatyti, išgirsti, paliesti, paimti žaislus ir kitus daiktus. Smalsauja, stebisi, atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis, stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija. Pamėgdžiodamas suaugusįjį, ilgesnį laiką įsitraukia į tyrinėjimo veiklas,	Vaikas kelia klausimus, spėlioja, padedamas numato tiriamosios veiklos eigą, rezultatus. Pasako, ką veikė, ką atrado; įvardija, kokias priemones ar medžiagas pasirinko tyrinėjimui, padedamas pasirenka eksperimentavimui reikalingas priemones ir medžiagas. Vaikas domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip auga ir keičiasi jis pats, kaip žmonės gyveno seniau ir kaip gyvena dabar, kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi. Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo. Remdamasis

	džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatą rodo kitiems.	tyrinėjimo rezultatais, kelia klausimus, siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.
	Pasiekimų sritis: <i>Problemų sprendimas</i> Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminiai gebėjimai. Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvaisto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes. Išimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 25 punktas).	
	Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas balsu, mimika, gestais parodo, jei kažkas vyksta ne taip, kaip vaikui buvo įprasta. Pakartoja nepasisekusį veiksmą, jį keičia, kad pasiektų laukiamą rezultatą. Ieško suaugusiojo ar vyresnio vaiko pagalbos. Susidūręs su kliūtimi, vaikas žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį.	Vaikas pasako, kad susidūrė su sudėtinga veikla, kliūtimi, problema. Nori problemą įveikti, išbando paties taikytus, stebėtus ar naujai sugalvotus veikimo būdus, pradeda bandymus. Nepasisekus, veiklos nemeta, o pradeda veikti iš naujo arba ją keičia. Galiausiai vaikas atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį. Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariasi su kitais, siūlo ir priima pagalbą. Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.
	Pasiekimų sritis: <i>Mokėjimas mokytis</i> Vertybinė nuostata. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Esminiai gebėjimai. Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus. Išimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 27 punktas).	
	Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)

	Vaikas parodo susidomėjimą aplinka, nukreipdamas žvilgsnį, suklusdamas, lytėdamas. Veikia reaguodamas į aplinkinių reakcijas, kartoja spontaniškai pasiektą rezultatą. Vaikas trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą, pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta.	Paklaustas vaikas pasako, parodo, ką nori veikti, išmokti. Imasi iniciatyvos ir atkakliai siekia savo tikslo. Pradedą numatyti ir pasirinkti priemones bei medžiagas, reikalingas veiklai įgyvendinti. Komentuoja atliekamą veiklą, pasako, ką jau atliko, ką darys toliau, įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokti. Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti, stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą, noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultatą.
--	--	--

V SKYRIUS

VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA IR UGDYMO SI TĖSTINUMAS

Vaiko ugdymosi pažangos vertinimas - tai nuoseklus ir tikslingas informacijos rinkimo, stebėjimo bei analizės procesas, kuriuo siekiama atspindėti vaiko įgytus gebėjimus, asmeninius pasiekimus ir plėtojamas galias įvairiose ugdymo(si) srityse. Tokia praktika leidžia geriau suprasti kiekvieno vaiko ugdymo(si) poreikius, augimo dinamiką ir padeda kryptingai planuoti tolesnį ugdymą(si), atsižvelgiant į individualius ypatumus, tempą, šeimos lūkesčius ir galimus papildomos pagalbos poreikius.

Vaikų pažangos stebėjimu ir vertinimu siekiama:

- pažinti vaiką kaip unikalią asmenybę, įžvelgti jo pasiekimus, stebėti, kaip jis mokosi, ko išmoksta ir kaip vystosi;
- remtis stebėjimo duomenimis siekiant vaikui padėti tobulėti, prireikus identifikuoti poreikį švietimo pagalbai ar papildomiems ištekliams;
- grįžtamuoju ryšiu informuoti tėvus (globėjus), specialistus ir Progimnazijos bendruomenę apie vaiko ugdymosi pažangą;
- planuoti ugdymo(si) procesą, atsižvelgiant į individualius pasiekimus;
- įsivertinti ugdymo veiklos veiksmingumą ir tobulinti pedagoginius sprendimus.

Vaiko pasiekimai vertinami remiantis Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu (18 pasiekimų sričių), o vaikams, turintiems specialiųjų ugdymo(si) poreikių, - pagal pritaikytą ugdymo

programą. Vertinamas ne tik vaiko įgytas žinių kiekis, bet ir jo gebėjimai, nuostatos, emocinis bei socialinis augimas. Svarbus principas - vaiko pažangos vertinimas individualiai, lyginant jo ankstesnius pasiekimus su dabartiniais, o ne su kitais vaikais.

Ugdymo(si) pasiekimų vertinimo etapai:

1. Pradinis vertinimas:

Atliekamas vaikui pradėjus lankyti Skyrių „Voveraitė“ arba Užsalių skyrių. Stebimas jo prisitaikymas, pradinis gebėjimų lygis, emocinė būsena, poreikiai, bendravimo savybės. Mokytojas susipažįsta su vaiko stiprybėmis, šeimos lūkesčiais.

2. Nuolatinis stebėjimas ir dokumentavimas:

Mokytojai sistemingai stebi vaikų veiklas, analizuoja jų darbus, bendrauja su vaikais, fiksuoja pasiekimus ir iššūkius. Naudojami įvairūs metodai: stebėjimas, pokalbiai, vaiko pasakojimai, darbėlių analizė, nuotraukos, vaizdo įrašai. Informacija kaupiama vaiko pasiekimų aplanke ar e. dienyne („Mūsų darželis“).

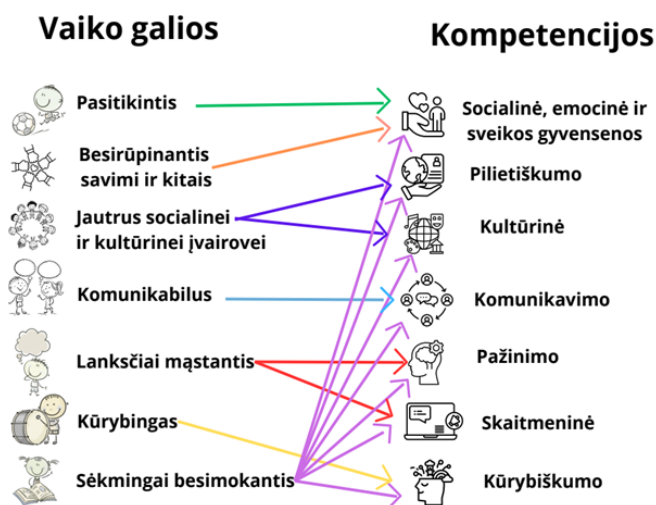
3. Tarpinis ir baigiamasis įvertinimas:

Du kartus per metus (rudens ir pavasario laikotarpiais) apibendrinami stebėjimo duomenys, kuriuose atsispindi vaiko pažanga, stiprybės, tobulintinos sritys. Išvalgos aptariamos su tėvai (globėjais), esant poreikiui – ir su specialistais.

4. Tolesnio ugdymo planavimas:

Sukaupta informacija padeda planuoti ugdymo(si) kryptį, personalizuoti veiklas, užtikrinti sėkmingą perėjimą iš ikimokyklinio į priešmokyklinį ugdymą. Tėvams (globėjams) perduodama reikalinga informacija, o mokytojas remiasi pasiekimais planuodamas tolesnes veiklas.

Ugdymo(si) tęstinumas grindžiamas sąveika tarp pasiekimų sričių ikimokykliniame amžiuje ir priešmokyklinio ugdymo kompetencijų. Taip užtikrinamas sklandus perėjimas, padedantis vaikui jaustis saugiai, suprasti savo pasiekimus bei stiprinti pasirengimą mokyklai (6 pav.).

6 pav. Ugdymo(si) tęstinumas.